

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА "ЕКОЛОШКИ ПОКРЕТ ЗЕМУН"

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА
ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"**

Београд, јул 2014. године

САДРЖАЈ

1	УВОД	1
2	ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“	2
3	ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ.....	5
3.1	УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“	5
3.1.1	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	7
3.1.2	ИЗРАДА АКТА УПРАВЉАЧА.....	7
3.1.3	ОРГАНИЗОВАЊЕ ЧУВАРСКЕ СЛУЖБЕ.....	7
3.2	ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА.....	8
3.2.1	МОНИТОРИНГ	8
3.2.2	ОДРЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	8
3.2.3	НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА И ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНА АКТИВНОСТ	8
4	ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА.....	9
5	ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ	10

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"**

На основу члана 41а, став 4. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС" број 36/09, 88/10, 91/10 - исправка), члана 17. Решења Скупштина града Београда о проглашењу заштићеног подручја "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" број: 501-108/14-с од 28.05.2014. године и члана 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења "Еколошки покрет Земун" у Земуну, на седници одржаној 30.06.2014. године донео је:

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ "ЛЕСНИ ПРОФИЛ
КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"**

Привремени програм управљања заштићеним подручјем "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ", доноси се до усвајања Десетогодишњег плана управљања (2014 – 2024. године) и Годишњег програма управљања заштићеним подручјем "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" за 2014. годину.

1 УВОД

Подручје "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" поседује својства споменика природе и ставља се под заштиту на основу установљених природних обележја - геолошких, геоморфолошких, палеогеографских, палеоклиматолошких, седиментолошких и палеонтолошких вредности, као и значаја са аспекта очувања квалитета животне средине. На овом заштићеном подручју могуће је пратити лесно-палеоземљишне секвенце формиране током последњих пет глацијално-интерглацијалних циклуса и као такво представља један од најкомлетнијих палеоклиматских архива на европском континенту током последњих приближно 620.000 година.

Уписан је у Инвентар објеката геонаслеђа Србије (2005): Сремска лесна зараван - листа Објеката геоморфолошког наслеђа (Еолски рељеф, ред. бр. 7.).

Заштићено подручје "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" налази се на територији града Београда, на подручју градске општине Земун, катастарске општине Батајница, на обали Дунава. Заштићено подручје обухвата катастарске парцеле 561/1, 561/2, 561/3, 588/1, 588/2, 589/1, 589/2, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600/1, 600/2, 600/3, 600/4, 600/5, 600/6, 600/7, 601, 587 и делове 2 катастарске парцеле бр. 5522 и 5698. Све парцеле припадају К.О. Батајница, градска општина Земун, град Београд. Укупна површина заштићеног подручја износи 5 ха 41 ар 74 м², од којих су катастарске парцеле бр. 561/1, 561/2, 561/3, 587, 588/1, 590, 591, 596, 597, 598, 599, 600/1, 600/2, 600/3, 600/4, 600/5, 600/6, 600/7, 601, 5522 и 5698 у државном власништву, а остале парцеле у приватном власништву. Од укупно 5.41.74 ха, у државном власништву је 4 ха 31 ар 98 м², а 1 ха 9 ар 76 м² припада приватном власништву.

Дужина профила Капела у Батајници износи око 250 m, а висина отвореног дела око 40 m, на надморској висини 113,9 mНЈМ. Заштићено подручје налази се на обали Дунава између 1184 rkm и 1185 rkm (од ушћа).

Заштићено подручје "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" испуњава услове да буде проглашено за Заштићено подручје локалног значаја – III (треће) категорије, као Споменик природе геолошко-геоморфолошког карактера. На заштићеном подручју утврђује се режим заштите II степена који се спроводи на целој површини заштићеног подручја. На заштићеном подручју могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности обележја предела и објеката геонаслеђа, као и ограничено коришћење на строго контролисан начин. Радови и активности на заштићеном подручју ограничавају се просторно, временски и по обиму у складу са одрживим коришћењем и капацитетом простора под условом да су планирани радови и капацитети усклађени са концептом заштите и развоја заштићеног подручја и да су прибављени услови заштите природе у складу са законом.

2 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“

Уз десну обалу панонског дела тока Дунава издвојено неколико кључних лесних профила: Басарк, Пакш и Дунафелдвер у Мађарској, односно Нештин, **Капела код Батајнице**, Лесни профил код Старог Сланкамена и Лесни профил Чот у непосредној близини Старог Сланкамена у Србији.

Лесни профил Капела код Батајнице налази се 15 km северозападно од Београда, односно 7 km узводно од Земунa, на стрмој десној обали Дунава, са очуваним вертикалним профилем репрезентативног карактера. Простор обухваћен заштитом простире се од сурдука на југоистоку који је проширен и асфалтиран и у чијем подножју су изграђено неколико угоститељских објеката и другог сурдука на северозападу кроз који је водио колски пут, али је сад у великој мери зарастао шибљем и дрвећем.

Дужина профила Капела износи око 250 m, а висина отвореног дела око 40 m и на њему се може уочити 6 главних интергласијалних педокомплекса и 6 слабије развијених интерстадијалних земљишта. Примарни палеоклиматски и палеоеколошки запис најнижег дела профила је знатно нарушен деловањем постдепозиционих хидроморфних процеса. Супротно томе, лесно-палеоземљишне секвенце формиране током последњих 5 гласијално-интергласијалних циклуса представљају један од најкомлетнијих палеоклиматских архива на европском континенту током последњих приближно 620.000 година.

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"**

Изласком на терен у 17. јула 2014. године (документовано фотографијама – слика 1) констатовано је да ситуација на терену одговара описаној у Студији заштите. Профил је зарастао у самониклу жбунасту и зељасту вегетацију и појединачна стабла, које делимично заклањају лесни профил. Доње партије лесног профила затрпане су обурваним материјалом и зарасле у вегетацију. На појединим местима примећене су напрслине тј. одваљивање мањих блокова лесе. Такође, примећене су мање количине ђубрета нанете великим водама Дунава (наплавине). На платоу на врху лесног профила подигнуто је неколико викендица са гајеним културама на окућници. У непосредној близини у подножју профила налази се неколико ресторана и монтажних објеката, југоисточно од профила уз сурдук и неколико монтажних објеката.

Ради евидентирања тренутног стања потребно је у 2015. години израдити Елаборат затеченог стања које ће Удружење као управљач узети као "нулто" стање заштићеног природног добра и на основу кога ће моћи да пријављује настале промене у складу са задужењима.

Слика 1 се односи на заштићено подручје "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ".

Слика 1 – Заштићено подручје "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"

ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"

Заштићено подручје, до прибављања потребних мишљења организација за заштиту природе за израду ознаке, је привремено обележено постављањем А3 пластифициране ознаке на четири места(слика 2):

ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"

ПРИРОДНО ДОБРО " ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ " ПРОГЛАШАВА СЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ КАО СПОМЕНИК ПРИРОДЕ НА ОСНОВУ УСТАНОВЉЕНИХ ПРИРОДНИХ ОБЕЛЕЖЈА – ГЕОЛОШКИХ, ГЕОМОРФОЛОШКИХ, ПАЛЕОГЕОГРАФСКИХ И ПАЛЕОНТОЛОШКИХ ВРЕДНОСТИ, КАО ПОСЕБНО ВРЕДАН ОБЈЕКАТ ГЕОНАСЛЕЂА И РЕПРЕЗЕНТАТИВНИ ДОКАЗ ПАЛЕОГЕОГРАФСКИХ ЗБИВАЊА ЗА ВРЕМЕ ЛЕДЕНОГ ДОБА НА ОВИМ ПРОСТОРИМА.

III КАТЕГОРИЈА ЗАШТИТЕ – ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ
ЛОКАЛНОГ ЗНАЧАЈА

ПОД ЗАШТИТОМ ЈЕ ДРЖАВЕ

РЕШЕЊЕ БРОЈ: 501-108/14-С, СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА, 28.05.2014. ГОДИНЕ
УПРАВЉАЧ "ЕКОЛОШКИ ПОКРЕТ ЗЕМУН"

Слика 2 – Привремена ознака заштићеног подручја "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"

У циљу заштите и унапређења "Лесног профила Капела у Батајници" потребно је изласком геометра одредити границе заштићеног подручја. Такође, из катастра непокретности сазнати имена власника парцела, ступити у контакт са њима, као и са власницима објеката, упознати их са Решењем о заштити и Управљачем и укључити их у процес заштите.

3 ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

3.1 УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“

Приоритетни задатак управљача јесте успостављање одговарајуће организованости на бази поверених послова, а у складу са решењем. У оквиру наведеног управљач је дужан да обезбеди спровођење прописаног режима заштите (II степен заштите) и очување природног добра, да своје развојне активности усклади са циљевима очувања и унапређења природног добра као и да води рачуна о спровођењу научноистраживачких, информативно-пропагандних и других активности.

А) УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

У циљу испуњавања обавеза Управљача заштићеног подручја „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“ и спровођења мера очувања и заштите природног добра, управљач је дужан да:

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ"**

- заштићено подручје чува и одржава у складу са режимом и мерама заштите прописаним законом и овим решењем;
- заштићено подручје обележи постављањем табле одговарајућег изгледа и стара се да непрекидно буде обележено на прописан начин (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе;
- постави табле са јасно дефинисаним правилима понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја;
- спречи активности које могу да наруше вредности заштићеног подручја, а у случају насталих промена које могу уништити или нарушити основну вредност заштићеног подручја без одлагања обавести организацију за заштиту природе и надлежни инспекцијски орган;
- обезбеди услове за развој образовних и научно-истраживачких, информативно-пропагандних и других активности ради афирмације заштићеног подручја;
- формира базу података о стању чинилаца заштићеног подручја у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју;
- донесе план и програм управљања заштићеним подручјем у складу са законом и овим решењем;
- донесе акт о унутрашњем реду и организује чуварску службу;
- обавља друге послове у складу са законом и овим решењем или поступа по захтеву организације за заштиту природе, односно по налогу надлежног инспектора.

Потребно је и:

- обавити геодетско снимање и одредити границе природног добра
- успоставити контакт са локалним становништвом и укључити их у програм чуварске службе.
- успоставити контакте са Градском општином Земун у циљу развијања програма заштите (пројектне делатности, инспекција и др.)

На основу прилива и висине финансијских средстава управљач ће приступити изради пројеката да би га учинили атрактивнијим и приступачнијим што већем броју грађана уз прибављање одговарајућих услова Завода за заштиту природе Србије, Градског Секретаријата за заштиту животне средине и других надлежних институција, а на основу пројеката и одговарајуће техничке документације.

3.1.1 ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Обележавање заштићеног подручја управљач ће спровести постављањем табле одговарајућег изгледа (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе, а у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96).

Потребно је урадити геометарски премер ради тачног утврђивања граница заштићеног подручја.

3.1.2 ИЗРАДА АКТА УПРАВЉАЧА

У циљу концепта заштите и развоја заштићеног подручја, јасног дефинисања правила понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја у поступку је доношење следећих аката Управљача, у складу са законом и решењем:

- Израда привременог програма управљања заштићеним подручјем;
- Десетогодишњи план управљања заштићеним подручјем 2014-2024;
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби заштићеног подручја;
- Подношење захтева за добијање мишљења, услова и сагласности на програмске активности и планиране радове - континуиране, и по потреби, Заводу за заштиту природе Србије, Секретаријату за заштиту животне средине Града Београда и другим надлежним органима и институцијама.

3.1.3 ОРГАНИЗОВАЊЕ ЧУВАРСKE СЛУЖБЕ

Установљена су привремена правила унутрашњег реда и чуварске службе заштићеног подручја. Управљач је ангажовао чувара природе путем Уговора о делу.

У циљу информисања становништва и њиховог укључивања у програм заштите, израдиће се и поделити обавештења о доношењу решења о проглашењу заштићеног подручја „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“.

У оквиру активности редовног одржавања, успостављања комуникације са становништвом на заштићеном подручју и његовом непосредном окружењу и обиласка заштићеног подручја са копна и реке, чуварска служба редовно спроводи контролу стања заштићеног подручја.

3.2 ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

3.2.1 МОНИТОРИНГ

Мониторинг представља континуалну контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента. На тај начин се прати и стање "Земунског лесног профила" уз израду фотодокументације. Информације и подаци које се прикупе кроз мониторинг утичу на све активности и поступке које су у склопу управљања заштићеним подручјем. Подаци добијени мониторингом артикулишу прописивање мера за отклањање негативних утицаја, уз перманентну делатност заштите природног добра.

А) Мере неге које ће се примењивати у наредном периоду у циљу заштите

- Контрола стања, што укључује израду фотодокументације како би се имао перманентан увид у стање и на време реаговало на сваку уочену промену.

3.2.2 ОДРЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

У оквиру одржавања заштићеног подручја, у наредном периоду, планирани су радови: Крчење или резивање шибља на подини уз сагласност организације за заштиту природе ради постављања табле за обележавање заштићеног подручја. Ови радови обухватају крчење или резивање на подини, утовар и одвоз посеченог шибља

3.2.3 НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА И ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНА АКТИВНОСТ

А) Научно-истраживачка активност

У циљу успостављања интегралног управљања заштићеним природним добром неопходно је формирање базе података са свим потребним подацима везаним за добро управљање заштићеним подручјем.

Управљање заштићеним подручјем „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“ подразумева организовање и спровођење низа мера и активности које произилазе из Решења о стављању под заштиту природног добра, Закона о заштити природе и других прописа, а имају за циљ његову заштиту и развој. Зато је приоритетни задатак управљача да своје активности усклади са циљевима очувања и унапређења природног добра, а међу њима је и спровођење научноистраживачких активности. То би требало обављати у сарадњи са овлашћеним научним институцијама које би вршиле перманентну контролу стања лесног профила.

У оквиру ових активности, потребно је:

- успоставити контакте са овлашћеним научним институцијама и другим управљачима
- присуствовати округлим столовима и семинарима
- учествовати у активностима повезивања лесних профила ради успостављања ГЕОПАРКА "ЛЕСЛЕНД"
- организовати едукативне пројекте за децу и одрасле и др.

Б) Информативно-пропагандна активност

- Садржајни обухват ГИС-а (географски информациони систем)
- Визуелна презентација (информативне табле, лого, сајт, брошуре итд.).
- Презентација заштићеног подручја у средствима јавног информисања (часописи, новине, телевизија, интернет и др.).

4 ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Годишњим програмом управљања спроводи се Програм заштите и развоја заштићеног подручја „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“. На тај начин будуће активности ће садржати интегративни приступ заштити природног наслеђа. Програм заштите и развоја заштићеног подручја „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“ конципиран је тако да садржи све елементе из Решења о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које се у њему налазе. Концепт заштите се заснива на детаљној анализи и валоризацији природних вредности, установљеном режиму заштите, посебним и општим мерама забране као и постављеним циљевима за његову заштиту, развој и унапређење. Остваривање програмских мера могуће је уз испуњавање следећих претпоставки:

- Организовање, опремање, кадровско оспособљавање и стручно усавршавање чланова Удружења;
- Усаглашавање израде планске и пројектне документације за извођење потребних радова за унапређење постојећег стања, а у складу са наменом и просторним обухватом заштићеног подручја;
- Координисано и континуирано праћење стања (мониторинг) као превентивни управљачки инструмент, али и ангажовање стручних и научних организација због санације негативних последица појединих појава и процеса који се могу десити на заштићеној површини заштићеног подручја.

5 ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ

Финансирање годишњег програма управљања заштићеним подручјем „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“ регулисано је чланом 13. Решења о проглашењу заштићеног подручја „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“ и чланом 69. Закона о заштити природе. Средства обезбеђена у буџету града Београда (Градски секретаријат за заштиту животне средине) за текућу годину исплаћују се управљачу у складу са обимом и динамиком мера и активности утврђених годишњим програмом. Стручни надзор над спровођењем Решења о заштити и аката донетих на основу решења врши организација за заштиту природе у складу са законом.